

WPISUJE UCZEŃ

KOD UCZNI

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PRÓBNY EGZAMIN GIMNAZJALNY Z OPERONEM CZĘŚĆ HUMANISTYCZNA

HISTORIA I WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy zestaw egzaminacyjny zawiera 12 stron (zadania 1.–25.). Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
2. Na tej stronie i na karcie odpowiedzi wpisz swój kod i PESEL.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem z czarnym tuszem/atramentem. Nie używaj korektora.
5. Zaznaczając odpowiedzi w części karty przeznaczonej dla zdającego, zamaluj pola do tego przeznaczone. Błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz właściwe.
6. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

**GRUDZIEŃ
2014**

**Czas pracy:
60 minut**

**Liczba punktów
do uzyskania: 30**

Powodzenia!

Zadanie 1. (0–1)

Oceń, które z poniższych zdań dotyczących religii starożytnego Egiptu jest poprawne. Zaznacz P przy zdaniu prawdziwym.

1.	W starożytnym Egipcie panował monoteizm.	1P
2.	Egipcjanie wierzyli w życie pozagrobowe.	2P
3.	Najważniejszym bogiem w egipskim panteonie był Zeus.	3P

Ilustracja do zadania 2.

Zadanie 2. (0–1)

Dokończ poniższe zdanie, wybierając właściwą odpowiedź spośród podanych.

Przedstawiony na zdjęciu budynek został wzniesiony w stylu:

- A. gotyckim.
- B. klasycystycznym.
- C. renesansowym.
- D. romańskim.

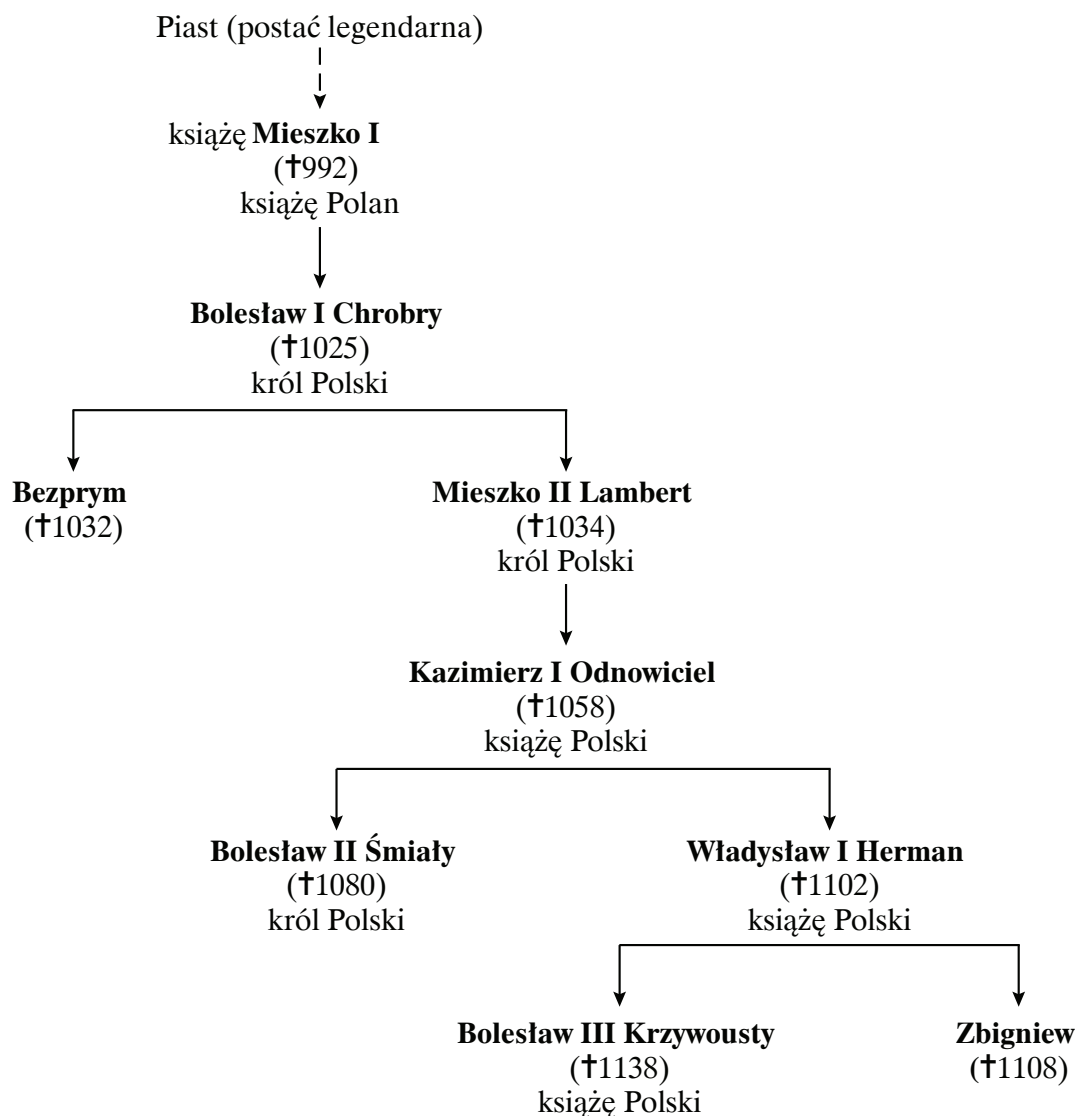
Zadanie 3. (0–2)

Wśród wymienionych niżej wydarzeń wskaż wydarzenie chronologicznie pierwsze i wydarzenie chronologicznie ostatnie. Zakreśl w tabeli litery, którymi oznaczono wskazane wydarzenia.

3.1.	wydarzenie chronologicznie pierwsze	A	B	C	D
3.2.	wydarzenie chronologicznie ostatnie	A	B	C	D

- A. rządy Ottona III
- B. upadek cesarstwa zachodniorzymskiego
- C. utworzenie Państwa Kościelnego
- D. koronacja cesarska Karola Wielkiego

Fragment drzewa genealogicznego Piastów do zadań 4. i 5.

Zadanie 4. (0–1)

Dokończ poniższe zdanie, wybierając właściwą odpowiedź spośród podanych.

Wnukiem Mieszka II i ojcem księcia Bolesława był:

- A. Bolesław Śmiały.
- B. Bolesław Krzywousty.
- C. Władysław Herman.
- D. Kazimierz Odnowiciel.

Zadanie 5. (0–1)

Dokończ poniższe zdanie, wybierając właściwą odpowiedź spośród podanych.

Władca, którego śmierć zapoczątkowała podział dzielnicowy kraju, zmarł w:

- A. I poł. XI w.
- B. II poł. XI w.
- C. I poł. XII w.
- D. II poł. XII w.

Zadanie 6. (0–1)

Dokończ poniższe zdanie, wybierając właściwą odpowiedź spośród podanych.

Wydarzenia uporządkowano chronologicznie w szeregu:

- A. bitwa pod Grunwaldem – I pokój toruński – hołd pruski – wojna trzynastoletnia.
- B. bitwa pod Grunwaldem – hołd pruski – wojna trzynastoletnia – I pokój toruński.
- C. wojna trzynastoletnia – bitwa pod Grunwaldem – I pokój toruński – hołd pruski.
- D. bitwa pod Grunwaldem – I pokój toruński – wojna trzynastoletnia – hołd pruski.

Tabela do zadań 7. i 8.

Miejscowość	Rok powstania	Opis
Bolonia	ok. 1085	najstarszy uniwersytet w Europie, ośrodek nauk prawnych
Paryż	ok. 1150	rozwinięta filozofia i teologia
Oksford	1167	najstarszy uniwersytet w Anglii, rozwinięte nauki prawne
Cambridge	1209	drugi uniwersytet angielski
Padwa	1222	jeden z najważniejszych uniwersytetów włoskich
Salamanka	ok. 1230	znany średniowieczny uniwersytet hiszpański
Praga	1348	najstarszy uniwersytet w Europie Środkowej
Kraków	1364	najstarszy uniwersytet w Polsce
Erfurt	ok. 1379	najstarszy uniwersytet w Niemczech
Uppsala	1477	najstarszy uniwersytet w Skandynawii

Na podstawie: *Tablice historyczne*, Warszawa 1996, s. 62.

Zadanie 7. (0–1)

Zapoznaj się z danymi w tabeli, a następnie oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli zdanie jest fałszywe.

1.	Pierwszy uniwersytet w Europie Środkowej założono w XIII wieku.	P	F
2.	Najstarszy włoski uniwersytet był w średniowieczu ośrodkiem nauk prawnych.	P	F

Zadanie 8. (0–1)

Dokończ poniższe zdanie, wybierając właściwą odpowiedź spośród podanych.

W Szwecji:

- A. uniwersytet ulokowano w Erfurcie.
- B. pierwszy uniwersytet utworzono 392 lata po otwarciu najstarszej uczelni w Europie.
- C. uniwersytet utworzono w XIII w.
- D. powołano uczelnię, która słynęła w XII w. z filozofii i teologii.

Zadanie 9. (0–2)

Podanym w tabeli autorom przyporządkuj ich dzieła. Zakreśl w tabeli litery, którymi oznaczono wybrane dzieła.

9.1.	Mikołaj Kopernik	A	B	C	D
9.2.	Leonardo da Vinci	A	B	C	D

- A. *Dama z gronostajem*
- B. *Szkoła Ateńska*
- C. *Pochwała głupoty*
- D. *O obrotach sfer niebieskich*

Tekst do zadań 10. i 11.

Za pontyfikatu Pawła III rozpoczął się [...] sobór trydencki, niezwykle ważne wydarzenie w historii Kościoła katolickiego. Trwał on z licznymi przerwami lat osiemnaście (1545–1563), a wypadki wojenno-polityczne tych lat miały przemożny wpływ na jego przebieg. [...]

Sobór zakończył się za panowania Piusa IV. Uchwały soborowe przeciwstawiały się całkowicie tezom i dogmatom wszelkich kierunków reformacji i potępiały je surowo. Przeprowadzono reformy zmierzające do usunięcia nadużyć w Kościele, wzmocniono go poważnie pod względem organizacyjnym. Uznano, na razie de facto, nieomylność papieża w sprawach wiary. Powołano specjalną komisję do kontynuowania spisu ksiąg zakazanych. W 1564 roku Pius IV ogłosił trydenckie wyznanie wiary [...].

Sobór trydencki wzmógł nasilenie kontrreformacji. Europa wchodziła w epokę tzw. wojen religijnych, które w istocie były zjawiskiem złożonym, odzwierciedlającym sprzeczności ówczesnego świata. Nastąpił całkowity rozłam zachodniego chrześcijaństwa, jedno z najdonioślejszych wydarzeń w historii powszechnej.

Z. Wójcik, *Historia powszechna XVI–XVII wieku*, Warszawa 1991, s. 212.

Zadanie 10. (0–1)

Zapoznaj się z tekstem źródłowym, a następnie oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli zdanie jest fałszywe.

1.	Sobór trydencki potwierdził konieczność zakazu publikowania tekstów i książek sprzecznych z oficjalną nauką Kościoła.	P	F
2.	Sobór zwołał papież Pius IV w 1545 roku.	P	F

Zadanie 11. (0–1)

Dokończ poniższe zdanie, wybierając właściwą odpowiedź spośród podanych.

Podczas soboru trydenckiego:

- A. złagodzono kontrreformację.
- B. stanowczo przeciwstawiono się reformacji.
- C. osłabiono Kościół.
- D. nie podjęto żadnych istotnych decyzji w kwestii wiary.

Tekst do zadania 12.

Szlachcic na zagrodzie równy wojewodzie – przysłowie rozpowszechnione w Polsce co najmniej od pierwszej połowy XVII w., będące wyrazem ustrojowej zasady równości wszystkich członków stanu szlacheckiego.

M. Wilamowski, K. Wnęk, L.A. Zyblikiewicz, *Leksykon polskich powiedzeń historycznych*, Kraków 1998, s. 148.

Zadanie 12. (0–1)

Dokończ poniższe zdanie, wybierając właściwą odpowiedź spośród podanych.

Powiedzenie „szlachcic na zagrodzie równy wojewodzie” oznaczało, że:

- A. każdy szlachcic mógł podważyć decyzje wojewody.
- B. wojewoda musiał konsultować podejmowane decyzje ze szlachtą na sejmie.
- C. każdy szlachcic miał takie same prawa.
- D. tylko szlachta posiadająca majątki miała równe prawa.

Zadanie 13. (0–2)

Wśród wymienionych niżej wydarzeń wskaż wydarzenie chronologicznie pierwsze i wydarzenie chronologicznie ostatnie. Zakreśl w tabeli litery, którymi oznaczono wybrane wydarzenia.

13.1.	wydarzenie chronologicznie pierwsze	A	B	C	D
13.2.	wydarzenie chronologicznie ostatnie	A	B	C	D

- A. potop szwedzki
- B. konfederacja warszawska
- C. wybuch powstania Chmielnickiego
- D. unia lubelska

Zadanie 14. (0–1)

Dokończ poniższe zdanie, wybierając właściwą odpowiedź spośród podanych.

Podczas swych rządów jakobini:

- A. dążyli do wprowadzenia trójpodziału władzy i demokracji.
- B. próbowali przywrócić monarchię we Francji.
- C. kierowali się zasadami zawartymi w Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela.
- D. stosowali terror i prześladowali przeciwników politycznych.

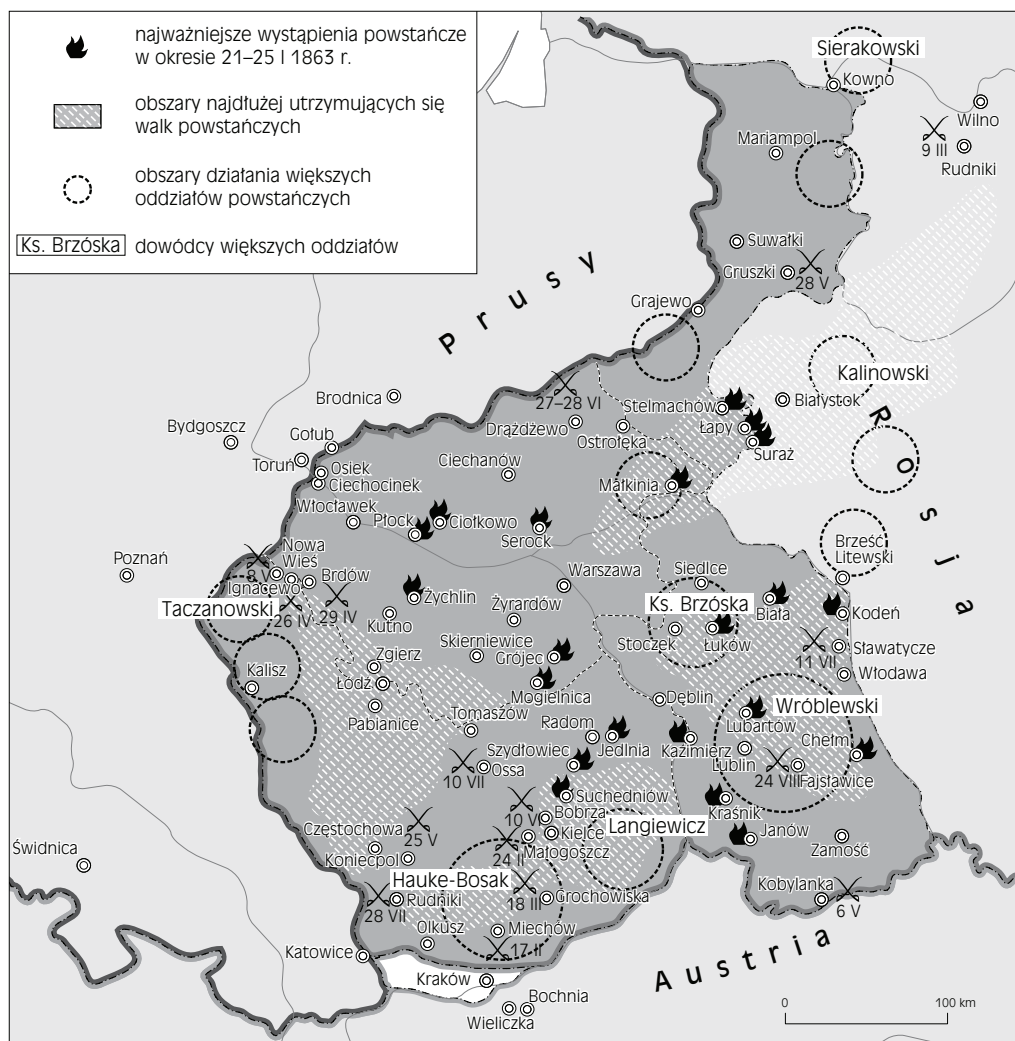
Zadanie 15. (0–1)

Dokończ poniższe zdanie, wybierając właściwą odpowiedź spośród podanych.

Legiony Polskie, które walczyły u boku Francuzów we Włoszech pod koniec XVIII w. zostały utworzone:

- A. na polecenie Stanisława Augusta Poniatowskiego.
- B. za zgodą Napoleona Bonaparte.
- C. na polecenie Tadeusza Kościuszki.
- D. za zgodą króla Francji Ludwika XVI.

Mapa do zadań 16. i 17.

Zadanie 16. (0–1)

Dokończ poniższe zdanie, wybierając właściwą odpowiedź spośród podanych.

Bezpośredni skutek powstania przedstawionego na mapie to:

- A. likwidacja Rzeczypospolitej Krakowskiej.
- B. włączenie ziem Królestwa Polskiego do Rosji.
- C. rozbiory Rzeczypospolitej.
- D. likwidacja konstytucji Królestwa Polskiego.

Zadanie 17. (0–1)

Dokończ poniższe zdanie, wybierając właściwą odpowiedź spośród podanych.

W rejonie Łukowa:

- A. walczyły oddziały pod dowództwem księdza Brzóska.
- B. nie doszło do większych walk.
- C. walczyły oddziały pod dowództwem Józefa Hauke-Bosaka.
- D. walczyły oddziały pod dowództwem Mariana Langiewicza.

Zadanie 18. (0–1)

Dokończ poniższe zdanie, wybierając właściwą odpowiedź spośród podanych.

Wynalazcą, który jako pierwszy opatentował w USA żarówkę, był:

- A. Piotr Curie.
- B. Ludwik Pasteur.
- C. Thomas Edison.
- D. James Watt.

Zadanie 19. (0–1)

Dokończ poniższe zdanie, wybierając właściwą odpowiedź spośród podanych.

Podczas pierwszej wojny światowej po raz pierwszy zastosowano na szeroką skalę:

- A. broń białą.
- B. gazy bojowe.
- C. broń palną.
- D. okręty wojenne.

Zadanie 20. (0–3)

Uzupełnij poniższy tekst. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

Zgodnie z konstytucją z 1997 roku, prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wybierany jest na

20.1. _____ kadencję. Może nim zostać osoba, która w dniu wyborów skończyła

20.2. _____ lat. Prezydent może być wybrany maksymalnie na 20.3. _____ kadencje.

20.1.	A. czteroletnią	B. pięcioletnią	C. siedmioletnią
20.2.	A. 18	B. 21	C. 35
20.3.	A. jedną	B. dwie	C. trzy

Ilustracja do zadania 21.

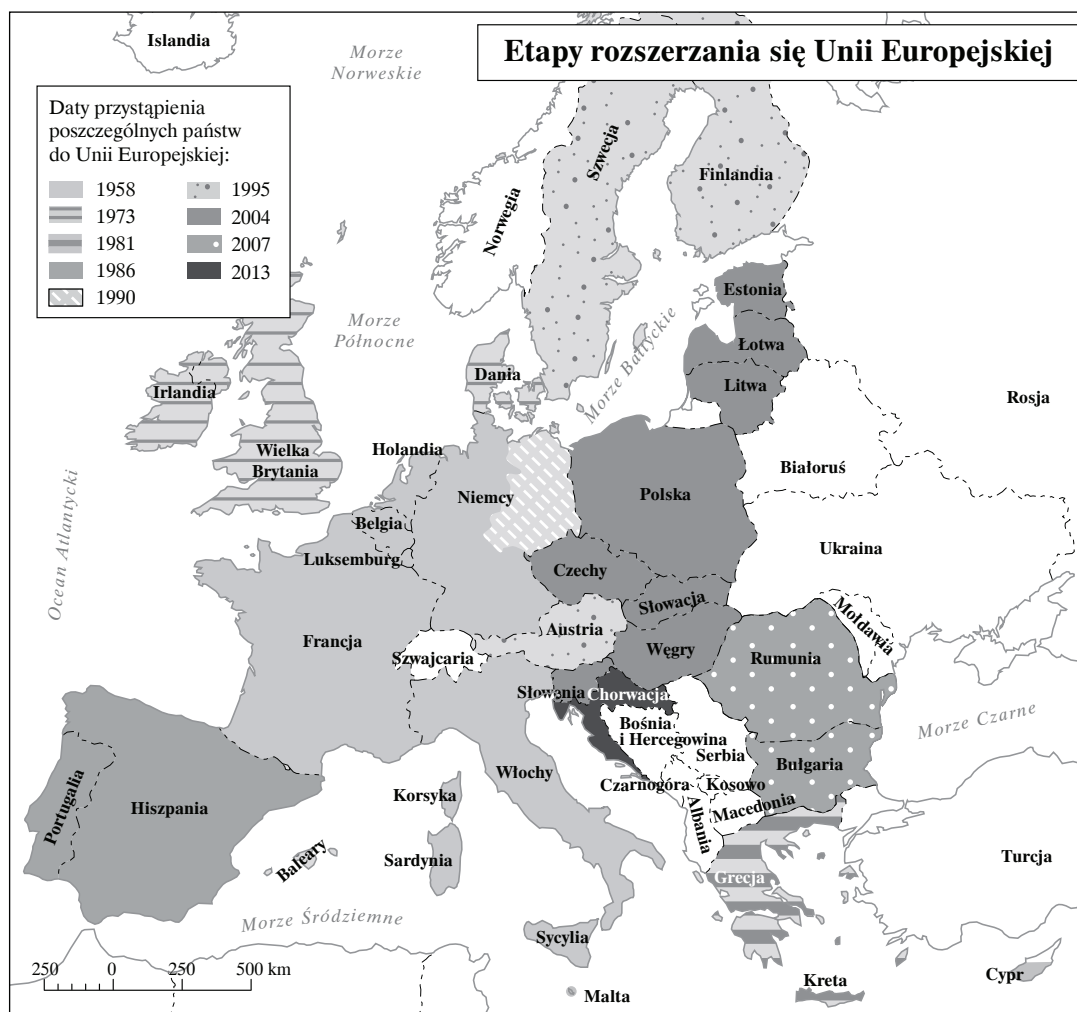

Zadanie 21. (0–1)

Zapoznaj się z ilustracją, a następnie oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli zdanie jest fałszywe.

1.	Zamieszczona ilustracja namawia do udziału w wyborach.	P	F
2.	Organizatorzy tej kampanii społecznej są przeciwnikami demokracji.	P	F

Mapa do zadań 22.

Zadanie 22. (0–1)

Dokończ poniższe zdanie, wybierając właściwą odpowiedź spośród podanych.

W 2013 roku Unia Europejska została rozszerzona o:

- A. Malte.
- B. Bułgarię i Rumunię.
- C. Słowenię.
- D. Chorwację.

Tekst do zadania 23.

Zgodnie z polityką Sojuszu Północnoatlantyckiego państwa członkowskie kolektywnie odpowiadają za zapewnienie integralności przestrzeni powietrznej NATO. W tym celu prowadzona jest jej stała kontrola (Air Policing). [...]

Do chwili przystąpienia w 2004 r. do NATO Litwy, Łotwy, Estonii, oraz Słowenii jedynie Islandia oraz Luksemburg nie posiadały własnych sił powietrznych. W przypadku Islandii misję Air Policing wykonywały dotychczas Stany Zjednoczone. Natomiast przestrzeń powietrzną Luksemburga patrolują Belgowie. Wiosną 2004 roku państwa bałtyckie (Litwa, Łotwa, Estonia) zwróciły się we wspólnym oświadczeniu do Sojuszu, z prośbą o ochronę ich przestrzeni powietrznej, począwszy od pierwszego dnia członkostwa [...]

W misji nadzoru przestrzeni powietrznej państw bałtyckich po raz kolejny udział weźmie Polski Kontyngent Wojskowy ORLIK 5. Będzie liczył do 100 żołnierzy i pracowników wojska, wyposażonych w 4 samoloty MIG-29 wraz z niezbędnym uzbrojeniem i sprzętem. Misja będzie trwała od 1 maja do 31 sierpnia 2014 r. [...]

Głównym celem misji jest patrolowanie i niedopuszczenie do naruszenia przestrzeni powietrznej Republiki Estońskiej, Republiki Litewskiej i Republiki Łotewskiej oraz udzielanie pomocy samolotom wojskowym i cywilnym w sytuacjach awaryjnych występujących podczas lotu.

www.airpolicing.wp.mil.pl

Zadanie 23. (0–1)

Dokończ poniższe zdanie, wybierając właściwą odpowiedź spośród podanych.

Polscy piloci w ramach misji wojskowej ORLIK 5 patrolowali przestrzeń powietrzną:

- A. Islandii i Luksemburga.
- B. Belgii.
- C. Litwy, Łotwy i Estonii.
- D. Słowenii.

Tabela do zadania 24.

Podstawa obliczenia podatku w złotych		Podatek wynosi
ponad	do	
–	85 528	18% minus kwota zmniejszająca podatek 556 zł 02 gr
85 528	–	14 839 zł 02 gr + 32% nadwyżki ponad 85 528 zł

Zadanie 24. (0–1)

Dokończ poniższe zdanie, wybierając właściwą odpowiedź spośród podanych.

Podatnik, dla którego podstawą obliczenia podatku jest kwota 85 tys. złotych:

- A. zapłaci 32% podatku.
- B. zapłaci 18% podatku minus 556,02 zł.
- C. zapłaci 556,02 zł podatku.
- D. zapłaci 14 839,02 zł podatku.

Ilustracja do zadania 25.

GIEŁDA PAPIERÓW
WARTOŚCIOWYCH
w Warszawie

Zadanie 25. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli zdanie jest fałszywe.

1.	Instytucja, której logo zamieszczono powyżej, umożliwia kupno i sprzedaż spółek notowanych na giełdzie.	P	F
2.	Instytucja, której logo zamieszczono powyżej, zajmuje się drukiem pieniędzy oraz dokumentów (dowodów osobistych, paszportów).	P	F